

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
Avdelningen för bostäder och transporter. Enheten
för marknad och regelverk på transportområdet
103 33 Stockholm

Översyn av lagstiftningen mot s.k. fordonsmålvakter (Ds 2018:33)

N2018/04311/MRT

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) ställer sig i huvudsak positiv till utredarens förslag. Myndigheten vill särskilt lyfta fram följande.

Allmänt

För att kunna stävja problemen med fordonsskulder och fordonsmålvakter anser myndigheten det viktigt att berörda aktörer ges effektiva verktyg att ta hand om dessa fordon när de påträffas. Detta måste kunna ske både när fordonen är parkerade men även i trafik. Kronofogdens stora utmaning ligger i att hitta de aktuella fordonen.

För att Kronofogden ska kunna utmäta eller ta ett fordon i anspråk krävs bl.a. att fordonet har ett sådant ekonomiskt värde att åtgärden framstår som försvarlig. Många av de s.k. målvaktsfordonen har ett så lågt värde att dessa inte är aktuella för verkställighet hos Kronofogden. Därför finns det skäl att ge andra aktörer, t.ex. polisen eller kommunerna, utökade befogenheter att ta dessa fordon ur trafik eller i vart fall bryta användandet som målvaktsfordon.

1. Författningsförslag

1.2 Förslag till ändring i lagen (2014:447) om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter.

Kronofogden anser att utredarens förslag behöver förtydligas så att det närmare framgår att det är den exekutiva försäljningen eller försäljningen från konkursbo som medför att fordonet inte kan tas i anspråk. Myndigheten föreslår därför följande skrivning:

”Ett fordon som sålts genom exekutiv försäljning eller försäljning av konkursbo kan inte tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten för fordringar som uppkommit före eller samma dag som överlåtelsen.”

10. Överväganden och förslag

10.1 Ett reformerat registreringsförfarande

Kronofogden instämmer i bedömningen att vägtrafikregistret bör ses över. Det är av vikt att registret så långt som möjligt speglar verkliga förhållanden. Vid en sådan översyn måste utredas vilken betydelse en registrering får för Kronofogdens möjligheter att vidta verkställighetsåtgärder i fordonet, bl.a. beträffande utsnökningsbalkens presumptionsregler.

Myndigheten vill även poängtera vikten av att uppgifter om fordonsskulder görs mer lättillgängliga i vägtrafikregistret för inblandade parter t.ex. registrerade ägare, köpare, finansbolag, kommun och polis.

10.2 Möjlighet att vägra registrering av ny fordonsägare

Kronofogden delar inte utredarens bedömning avseende möjligheten att vägra registrering av ny fordonsägare. En begränsning i antalet fordon som får registreras på en person kan enligt myndigheten vara en framkomlig väg för att motverka utnyttjandet av fordonsmålvakter. Kronofogden anser därför att en sådan begränsning bör införas nu eller senast i samband med en översyn av hela vägtrafikregistret.

10.3 Användningsförbud och avskyltning vid obetalda felparkeringsavgifter

Kronofogden instämmer i utredarens förslag om användningsförbud och avskyltning vid obetalda felparkeringsavgifter. Det är viktigt att det utvecklas systemstöd så att det framgår av vägtrafikregistret när ett fordon har användningsförbud så att polisen kan verkställa avskyltning.

10.6 Polisens möjligheter att ingripa mot fordon med fordonsrelaterade skulder

Kronofogden tillstyrker förslaget att ge polisen utökade möjligheter att ingripa mot s.k. målvaktsfordon. Myndigheten instämmer i bedömningen att en sådan befogenhet skulle ha stor effekt på fordonsmålvaktsproblematiken. Som utredaren föreslår tas denna fråga lämpligen upp i samband med översyn av flyttningslagstiftningen. I det sammanhanget bör övervägas om och i vilka fall polisen ska underrätta Kronofogden om ingripandet. Fordonet kan vara aktuellt för ett exekutivt förfarande, jfr. 2a § förordning om flyttning av fordon i vissa fall.

10.7 Ianspråktagande på distans

Utredaren har valt att inte lägga fram något eget förslag om möjligheterna för andra myndigheter att biträda Kronofogden vid distansutmätning. Kronofogden vill betona vikten av att myndigheter ges effektiva redskap för samverkan. Det är därför angeläget att andra myndigheter, t.ex. polisen, ges möjlighet att biträda Kronofogden utan att myndigheterna själva har omhändertagit egendomen.

Om polisen får utökade befogenheter att ingripa mot fordon med fordonsrelaterade skulder så öppnas möjligheterna till distansutmätning eftersom polisen då har omhändertagit fordonet med stöd av sitt eget regelverk. Med en sådan underrättelseskyldighet som föreslås av Kronofogden ovan (10.6) behöver polisen inte heller göra någon intresseavvägning enligt offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Sekretess hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 § OSL).

10.8 Förutsättningarna för ett ianspråktagande

Kronofogden instämmer i bedömningen att tillämpningsområdet för ianspråktagandelagen inte bör utvidgas till att omfatta fordon som saknar värde.

Kronofogden vill dock lyfta frågan om inte även privaträttsliga fordringar relaterade till fordonsinnehav bör kunna ligga till grund för ett flyttningsbeslut eller ett ianspråktagande. Det har tidigare antagits att möjligheten att ta fordon i anspråk för vissa skatter och avgifter skulle få till följd att andra fordonsrelaterade skulder också skulle minska (prop. 2013/14:176 s. 28). Så har emellertid inte skett. För att stävja att målvaktsfordon inte betalar för parkering på tomtmark eller för trafikförsäkringsavgift bör det övervägas att inkludera dessa skulder i lagstiftningen mot fordonsmålvakter.

10.9 Undantag från ianspråktagandelagens tillämpningsområde

Kronofogden välkomnar utredarens förslag om undantag från ianspråktagandelagens tillämpningsområde beträffande fordon som sålts exekutivt eller av ett konkursbo. Motsvarande problem som beskrivs i avsnittet bör emellertid kunna uppkomma även när äganderätten övergått till en kommun som därefter säljer fordonet. I avsnitt 6.3.5 anges att en ny ägare inte behöver befara att fordonet tas i anspråk för gamla skulder eftersom en tidigare flyttning förutsätter att ett ianspråktagande inte har varit möjligt. Kronofogden vill dock påpeka att myndighetens ställningstagande huruvida verkställighet kan ske i fordonet är beroende bl.a. av vilka skulder som finns för verkställighet, fordonets uppskattade värde och befarade kostnader att hantera en försäljning. Det gör att myndigheten

vid ett senare tillfälle kan komma till ett annat beslut huruvida verkställighet kan ske i fordonet.

Det föreslås att det ska framgå av vägtrafikregistret att ett fordon har sålts exekutivt eller av konkursbo samt att fordonet inte kan ianspråktagas för fordonsrelaterade skulder som uppstått före eller samma dag som försäljningen. Det framgår dock inte att Kronofogden eller konkursförvaltaren har en skyldighet att underrätta Transportstyrelsen om en försäljning. Kronofogden anser att det bör införas en bestämmelse med en sådan underrättelseskyldighet.

10.11 Förutsättningarna för flyttning

Kronofogden anser att lagstiftningen beträffande flyttning av fordon respektive ianspråktagande av fordon bör harmoniseras. Samtliga fordonsskulder bör kunna ligga till grund för dessa olika åtgärder. Tillsammans med de föreslagna åtgärderna att polisen ska få utökade möjligheter att ingripa mot målvaktsfordon bör en sådan harmonisering ytterligare stärka bekämpningen av fordonsmålvakter.

Även beträffande beslut om flyttning av fordon anser Kronofogden att det bör övervägas att inkludera privaträttsliga fordonsrelaterade skulder, se 10.8.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rikskronofogde efter föredragning av verksjuristen Jens Haggren. I den slutliga handläggningen har även deltagit biträdande rikskronofogde Cecilia Hegethorn Mogensen och rättschefen Ulrika Lindén.

Christina Gellerbrant Hagberg

Jens Haggren